

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
SCORBUTO:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI,

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITÈ ET LEGITIMÈ CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

DAVID STUART, A.M. */*

BRITANNUS.

Ad diem 12 Junii, hora locoque solitis.

Viden? tu illi maculari corpus totum maculis luridis? PLAUT.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR, AULD, et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXX.

DISSECTATIO MEDICA

IN ANATOMIA

SCOTTICANA

DE

ANATOMIA

DE ANATOMIA

GEORGIUM ROBERTSON, M.D.

PROFESSOR ANATOMIAE

IN ACADEMIA

EDINBURGHENSIS

EDINBURGH

DAVID ROBERTSON, M.D.

EDINBURGH

1844

EDINBURGH

EDINBURGH

EDINBURGH

EDINBURGH

EDINBURGH

VIRO ORNATISSIMO
JACOBO BURNET
DE MONBODDO,
ARMIGERO,
IN CONVENTU JURIDICO SUPREMO
BRITANNIÆ SEPTENTRIONALIS
SENATORI INTEGERRIMO;
MORUM ELEGANTIA ET AMORE VIRTUTIS
INSIGNI;
LITERARUM HUMANIORUM
FAUTORI EXIMIO;
PATRONO SUO PLURIMUM COLENDO;
HOCCE QUAECUNQUE IN MEDICINA
TENTAMEN JUVENILE,
SUMMÆ OBSERVANTIÆ MONUMENTUM,
SACRUM VOLUIT

DAVID STUART.

VIRI GRADISSIMO

JACOBO DURNI

DE MONDO

ARMIGER

IN CONVENTU JURIDICO RUTEMO

BRITANNIAE SEPTENTRIONALE

SENAIORI INTERFUSO

IN OMNIBUS ET MODIS

IN OMNIBUS

LITTERARUM HUMANIORUM

FAVORE REXIMIO

PATRONATUS PLENUM COLENT

LOCCE QUAEQUEQUE IMPEDIENTIA

SENTIENTI

CAUSAM CONSERVANT

SACRUM VOLUNT

DAVID STUART

I
aeg
des
tifi
qua
F
per
ani
vole

DISSERTATIO MEDICA

DE

SCORBUTO.

PROOEMIUM.

INTER mala innumera quibus opportunum est genus humanum, pauca quidem magis eventu pernicioſa, pauca ſub quibus aeger commiſerationem magis meretur, pauca denique, ſi quidem ulla, quae, caſibus in multifariis, artis medicae ſubſidio magis indigent, quam morbus ſcorbutus.

Ecce igitur res magni momenti, notatu perutilis, et arte ſalutifera digniſſima, quae animum cujuſque medicinae ſtudium exercere volentis attentiſſimum merito expoſtulat!

A

HAS

2 DE SCORBUTO.

HAS itaque ob rationes, dum in legum hujus academiae inclytae obsequium, quo summos Laureae Apollinaris honores attingamus, oportuit uti specimen aliquid peritiae medicae eruditorum examini subjiceremus, de morbo hocce tractare nobiscum decrevimus; in quo argumento prosequendo, vestigiis quam maxime possumus certissimis incedentes, ordine conabimur:

1. MORBI historiam enarrare, sub cujus metis includentur, ab initio, symptomatum ordo, prout occurrunt; dein signa characteristica quibus morbus hicce, sub variis suis formis, ab aliis sit internoscendus; tandem vero indicia quae attentius intuentibus eventus futuros praenunciant; ac denique causas, five ex origine systemati inhaerentes, five casibus externis exortas, quae in huncce morbum producendum vires suas conferunt.

2. MORBI theoriam sollicitè pertentare, agendi modis quam proxime queamus explicatis, quibus causae remotiores effectus suos operari censeantur; deinde causa proxima sedulo investigata, sub qua morbi indoles essentialis unice latitare videatur; denique vero phaenomenon multiformium quae eum comitantur

mitantur rationibus rite perpenſis et in calculum reductis.

3. MEDENDI methodum veriſimillimam, ſive indicationes curatorias, inveſtigare; enumeratis quantum poſſumus rationibus ad eum praeſervandum maxime idoneis; ac denuo remediis indigendis quibus idem, poſtquam in-vaſerit, efficaciffime auferatur.

I. MORBI HISTORIA.

I. ORDO SYMPTOMATUM.

COLOR faciei, in pejora commutatus, ſcorbuti incipientis indicium primum eſſe plerumque videtur; haecce enim magis magisque paulatim palleftit, inflatur, et colore ſubflavo ſuffunditur.

HISCE vero ſymptomatis alia ſtatim accedunt, quae ſtatu morbi praefentiam lucidiſſime commonſtrant. Aegrotans ita affectus, ignavus, animo dejectus, ſenſim ſenſimque devenit;

4 DE SCORBUTO.

devenit; motum averfatur; de torpore, lassitudine, viriumque prostratione, conqueritur; spiritu graviore laborat, et ex conatu levissimo cor celerrime palpitat.

PRIUSQUAM autem haecce debilitatis indicia diutius inveteraverint, gingivae rubent, tinguine pruriunt, exinde textura spongiosa obductae tumescunt, et ad tactum molliusculae, de causa quavis fortuita, vel etiam sponte sua, opportunius sanguinem emittunt. Quae omnia symptomata spiritus graveolens et insuavis usque comitatur.

CUTIS, a statu suo naturali multum recedens, aspectu laevigato ac sublucido primum sese induit; deinde maculae diversae magnitudinis in toto corpore, vultu excepto, praecipue crura atque femora afficientes, ubique cernuntur; hae maculae primo, de colore caeruleo ac subfusco, lividae, nigraeque paulatim deveniunt, ecchymosios a contusione speciem referentes.

CRURA praecipue circa talos non raro intumescunt, oedematosa fiunt, et digito impresso cedunt; de tali autem impressione observandum, eam non adeo facile formari, sed
quam

D E S C O R B U T O. 3

quam illa quae anasarcam vulgo comitatur multo diutius permanere.

PULSUS interea plerumque debilis, imbecillius, et inaequalis, velocitatem suam naturalem raro exsuperat.

APPETITUS haud prostratus manet; et aeger a quiete, praecipue in positura supina recumbens, notabilem symptomatum graviorum remissionem persentiscit.

ALVUS ante morbi accessionem haud infrequenter constringitur, et per totum morbi decursum continuo fere constipatur. Ex adverso autem, symptomatis hactenus enumeratis dysenteria haud raro sese confociat, quae, ubi occurrit, omnino molestissima habetur.

URINA colore plerumque flammea, copia parcius, sedimentum crassum, cinericeum, subfuscum, in rufum vergens, una cum pellicula salina superficiei haud infrequenter innatante, deponit.

URINÆ evacuatio quibusdam in casibus ardoris sensu in urethra stipatur.

SANGUIS, incisa vena ab aegrotis scorbuticis elicited, plurimum feri ac indolis ferosae copiam, omniaque alia solutionis indicia, intus sese ostendit;

6 DE SCORBUTO.

ostendit; uti inquit HOFFMANNUS *: “Valde
“tenue coccinei coloris, et acris vaporis se-
“rum, nulla crassiore substantia in fundo va-
“sis relicta, effluxit.” Quae quidem sententia
ex observatis a BOERHAAVIO ulterius confir-
matur †: “In parte serosa falsus, acer, muco
“flavo viridi in superficie scatens,” &c.

ANIMI facultates haud minuuntur, et sensus
omnis naturalis in extremum conservatur;
systema tamen nervosum conspicua irritabili-
tatis insuetae indicia in sese ostendit; namque
dum gaudium facile elevat, timor quam antea
promptius deprimit, et audacia in pusillani-
mitatem evanescit.

QUI autem hoc morbo laborant, iidem uti
ab aliis morbis vel etiam febribus epidemicis
afficiantur minus opportuni sunt. Ex adverso
autem res alternatis vicibus rite perpenſa mi-
nime ita se habet; nemo enim morbo scorbu-
tico praeda paratior evadit, quam qui a febre
convalescit.

SYMPTOMATA haecenus enumerata morbum
scorbuticum vulgo constituere jure censentur.

At,

* Vid. med. ration. et system, tom. 4. part. 5, cap. 1.
pag. 10.

† Vid. Aphorism, 1151.

At, in morbi profectionis stadiis, alia phaenomena innumera saepius occurrunt, quae ab omnibus qui de hac re scripserunt accurate satis annotantur.

INTER alia multifaria, poplitum tendines haud raro contrahuntur, genua tumescunt, dolent, mollescunt, et oedematosa fiunt. Ulcera fungosa in diversas corporis partes, praecipue vero in crura, sparsim ubique disseminantur.

ALIQUANDO pustulae arescentes, eruptionis miliaris speciem referentes, in toto corpore disperguntur.

DOLORES per diversas corporis partes, in thorace praecipue fixi, una cum sensu stricti-
onis et gravitatis inter tussendum auctae, circumvagentur.

QUINETIAM vasa sanguifera in oculorum angulis colorem subviridem saepius assumunt.

PROCLIVITAS in salivam emittendam insignis huncce morbum haud infrequenter comitatur, quae minuscule argenti vivi portioncula adhibita evidenter exsuscitatur; quinetiam haud raro disceptatum fuit, an revera quibusdam in casibus absque eo non oriatur.

SUB

8 DE SCORBUTO.

SUB hujus autem morbi stadio malignissimo, sanguinis fluxus ab omnibus corporis partibus, praecipue vero a gingivis, naribus, et vasis haemorrhoidalibus, uberrime promanant.

DENTES jam vacillant, et ex acetabulis suis dilabuntur. Vulnerum vetustiorum cicatrices denuo recrudescunt; ossium infractorum callosus a nexu suo dissolvitur; spirandi angustia augetur; incisura cujuslibet leviuscula in ulcus aperte terminatur. Paralysis universa insequitur; et haud raro, aegrotus ex uno cubiculo in aliud translato, per repentinum aëris recentioris influxum, et per alios hujusmodi casus improvisos, lethum tandem exoptatum tragoediam moestissimam claudit.

MORS utique ipsa funestissima morbo scorbutico non ubicunque terminum ponit; namque frequenter haecce meta, nisi hydrops, icterus, phthisis pulmonalis, interveniat, nequaquam pertingitur.

INTROSPECTIO cadaverum hocce morbo interemptorum parum luminis in naturam ejusdem suffundere videtur. Quoniam aspectus morbifici crebriores, per investigationem hujusmodi

modi detecti, nihil aliud ostendunt, nisi quod cor, hepar, atque lien, majorem in molem au-
geantur.

2: *DIAGNOSIS.*

PARUM periculi erit ne morbus scorbuticus pro alio morbo quolibet habeatur, quippe qui, sub stadio praecipue provectiore, indolem sibi adeo peculiarem agnoscit.

Quo vero discrimina eum inter et alios morbos in genere satis internoscantur, ejusdem naturam attentius intueamur.

CATALOGUS morborum multifarius juxta Cl. CULLENI nostri Nosologiam Methodicam, ad classes quatuor omnino refertur. Pyrexiae, Neuroses, et Locales, per signa sua characteristica magis communia, rite perpenfae, satis aperte monstrabunt, scorbuti symptomata nullam cum horum quovis omnino similitudinem habere. Constat igitur haud esse difficile, morbum huncce ab aliis singulis discernere quibus istiusmodi definitiones applicari queunt. Re-

B

stant

10 DE SCORBUTO.

stant igitur in classe Cachexiarum morbi caeteri a quibus cum distinguere necesse est.

SUB ordine cachexiarum accensentur genera solummodo tria, nempe Marcores, Intumescentiae, Impetigines. Marcores autem per maciem totius corporis quae eos designat ab alio genere quolibet ejusdem ordinis aperte satis discriminantur.

INTUMESCENTIÆ caractere suo generali in huncce morbum referri possunt; ast, anasarca excepta, genera varia, sub his comprehensa, per definitiones suas solummodo, ab eo satis elucide discernentur.

SI vero morbi utriusque historiam accuratius inspiciamus, periculi parum restabit, ne eam ad anasarcam referamus.

TUMORES crurum utrique communes, praecipuam inter morbos binos similitudinem constituunt. Sed hujusmodi tumores in scorbuto, gingivae ad tactum molliusculae, spongiosae, sanguinem prompte emittentes, ubique cernuntur: Quae symptomata in anasarca nunquam cernuntur.

ORDINEM impetiginum, cujus scorbutus, accurate definitus hisce verbis: "In regione, et caetera," genus unum constituit, octo genera componunt,

componunt, nempe scrophula, et caetera, quorum nomina sola diagnosin aperte fatis ostendunt.

3. PROGNOSIS.

DUM conjecturas facimus de eventu hujus morbi aequae ac aliorum, necessarium erit uti non solum symptomata quae adsunt, verum etiam, in hoc morbo praecipue, statum praesentem in quo aegrotans versatur, attente perpendamus, ut qui spem levaminis immediatam magis minusve praebeat.

Ad symptomata quod attineat, si in hoc morbo alvus haecenus immodice constricta, solutior evadit, cutis mollior, laevior, colorem naturalem induit, si maculae lividae paulatim evanescunt, et aeger consuetum artuum movendorum usum recuperat, et exercitationem indies alacriorem sensim sensimque sufferre valeat, eventus auspiciosos ex jure sperare possumus.

SIN ex adverso, sanguinis effluxus ex diversis corporis partibus profusus occurrunt, si animi deliquium magis frequenter accedit, si dolor

lor acutus sub sternum una cum dyspnœa et dysenteria persentitur, verendum quidem ne res in pejora ac tristiora citissime corruant.

NEC minus ad rem pertinet, quam symptomatum ipsorum cognitio, ad prognosin hujus morbi rite indagandam, uti locorum situm, et vivendi modum quo versatur aeger, interno-scamus.

Si fructus maturos et vegetabilia recentiora jam assequi queat, vel cito affecuturus est, de morbi eventu, sub stadiis ejusdem etiam provectioribus, haud temere pronunciantum.

SIN vero, e contrario, in talibus rerum angustiiis ita constituatur, uti haecce naturae commoda obtinere nequeat, et victus unicus quo vescitur de genere animalium, eoque quodammodo in putredinem jam vergente, constat; quin etiam, si haustus aquae, et prout haud raro accidit jam vitatae, parciore assequi tantummodo queat, morbi etiam incipientis aspectus levissimi tristiora minaciter interminantur.

ÆGRÓTI etiam status et corporis habitus ante morbi ingressum probe cognitus, in prognosin justam formandam multum conferunt. Apud juniores, alacres, strenuos, et vigetos,
jure

jure optima sperare possumus; e contra vero apud vietos, melancholicos, ignavos, et debiles, causa suberit, cur funestissima pertimeamus.

4. CAUSÆ REMOTÆ.

IN hac parte disceptationis nostrae pertractanda, tantum in animo est enumerare, quænam causæ hujus morbi remotæ censeantur, omissa prorsus actionis suæ explicatione, quam in theoriam morbi postea tradendam retulimus.

DUM hæc vero causas enumerare conamur, primo considerare liceat istos corporis habitus, quos experientia edocuit esse maxime paratos uti homines ei obnoxios reddant. Hicce morbus igitur ex observatione præcipue aggreditur :

1. DEBILES. Sive status istiusmodi ex habitu corporeo, sive ex labore nimio, sive ex morbo diuturniore, procedat.

2. IGNAVOS. Hujusmodi documenta occurrunt innumera, non solum in eis qui nulla suasionem in officium suum sibi præstandum concitari

concitari volunt, sed etiam in compluribus aliis, quibus, officii necessarii causa nihil agendum habentibus, a rebus quibuscumque gerendis, prae nimia indulgentia, prorsus abhorreere liceat.

3. MELANCHOLICOS. Quod quidem aperte patet non solum ex eo, quod iste morbus eos praecipue afficiat, in quibus animi temperies melancholica naturalis dominatur, sed etiam ex eo, quod homines alia indole per naturam praediti, sed qui sub imperio formidinis *, moeroris, amoris, angoris, aliorumque affectuum deprimentium, forte subjecti, prout ejusdem victimae praecipue ceciderunt : Nec minus ex eo quod apud navigantes in classe bellica primo plerumque frontem ostendit, qui ad officium navale praestandum licet inviti conscripti fuerunt.

TEMPERAMENTIS corporeis morbo scorbutico maxime opportunis utcunque perperis : Casus eos fortuitos qui in talibus corporibus hujusmodi malum excitare valeant indagare, five causas occasionales enumerare, conabimur. Hae vero quamvis singulae per se perperae propemodum

* Vid. B. Van. Sweiten, com. in Aph. 1150, vol. 3. pag. 599.

propemodum innumerae videantur esse, non tamen, uti suspicamur, adeo natura discriminantur, quin in capita pauca generaliora reduci queant.

SINGULÆ vero, si non unicae, praecipue tamen, uti videtur, proxime insequuntur.

I. NUTRIMENTI defectus. Observatum est, morbum scorbuticum, ubi victus copia defecerit, nonnunquam grassari; prout videre est in oppidis obsidione arctissima clausis, dum cibarium inopia laboratur. Porro, narratum est de monachis quibusdam transmarinis, per longa jejunia vitam religiosè degentibus, in eis omnia scorbuti marini symptomata, qualai, dentes vacillantes, gingivae spongiosae sanguinem promptissime emittentes, et caetera, conspicienda.

2. NUTRIMENTI vegetabilis inopia. Quandocunque vero res omnes aliae parum propitiae concurrunt, si vegetabilium recentium copia satis lauta suppetit, effectibus scorbuti perniciosi, magna ex parte, si non ex toto, tempestivius obstare valebimus. Ex adverso autem, siquidem eorum copia prorsus desit, morbus undequaque majore ferocia faevire observatur.

3. VICTUS

3. VICTUS putridi five faliti usus. Morbi scorbutici devastatio frequentissima inter homines qui ad usum utriuslibet necessario coacti sunt; dum interea alii, in unoquoque respectu, sub eisdem fere rebus sic circumstantibus positi, sed ad easdem angustias haud reducti, prorsus evadunt incolumes; quin haec causa sit iustissima, dubitandi locum vix relinquit*.

4. SECRETIONES obstructae, praecipue perspiratio. Ad hanc vero causam, complures aliae figillatim referri queunt, ut quae profecto ad scorbutum excitandum plurimum conferunt. Prout aperte patebit, si rite perpendamus effectus frigoris peculiare in hoc morbo producendo, qui nullo alio modo procul dubio vires suas exserunt; prout ex exemplo insequente satis liquebit.

Cl. HULME diserte enarravit †, experimentis inter navigandum sedulo institutis, sese compertum habuisse, morbum scorbuticum oriri

* De hac causa, vid. B. V. Sweiten, com. in Aph. 1150, vol. 3. p. 597. Vid. etiam Monro diseases of British military hospitals, p. 231. Vid. etiam Olaus Magnus, hist. de Gent. Septent. lib. 16. cap. 51. p. 570.

† Vid. Hulme dissert. Med. inaug. de scorbuto, p. 36.

riri posse, quodocunque argentum vivum in thermometro Farenheitiano infra gradum sexagesimum subsidit, sive aer sit siccus sive humidus; e contrario vero, quodocunque calor atmosphaerae argentum vivum supra gradum septuagesimum attollere valet, morbum raro vel nunquam nauticos invadere, quamvis interea victu salito marino quotidie utuntur.

EXINDE tamen nequaquam concludere licebit, victum salitum, et thermometrum infra gradum sexagesimum, morbum scorbuticum, ubique terrarum, revera concitare posse. Nisi enim per septimanas complures res ita sese haberent, morbi symptomata sese nusquam ostenderent; quum nihilominus observatio sufficit, quae secretiones obstructas scorbuti causam occasionalem esse confirmat.

AUCTORES, de effectibus aeris humidi in hoc morbo * procreando, quamplurima in medium protulerunt; et quatenus coeli humiditas in obstruendas secretiones tendat, eateenus inter scorbuti causas occasionales ex jure referri queat. Interea tamen documenta haud ambigua, eosdem nullo modo ad morbum

C produ-

* Vid. Lind. on sea scurvy, p. 120. 121. 122. 123.
110. 111. 130.

producendum necessarios esse, ostendunt. Inter alia innumera quae adduci quant, ea a Doctore HULMIO jam prolata ad argumentum nostrum confirmandum sufficiunt.

II. THEORIA MORBI.

HISTORIA morbi generali sic exposita, uti divisionibus singulis figillatim comprehensa; restabit deinde, uti, per consequentias ab hisce documentis lucide deductas, morbi hujus naturam investigare saltem conaremur; quo propositum nostrum certissime attingamus, et praxin rationalem atque prosperam, ad quam ars medica unice spectat, assequamur. Medicinae pars theoretica cujuscunque generis, quae natura sua fluxa fuit atque circumvaga, ob eam rationem a medicis fatis etiam peritis, tanquam conjectura supervacanea, quae credulos fallere et fantasticos oblectare queat, sed quae in utilitatem commodam revocare nequeat, merito quidem habita fuit. Quae tamen hic obijciuntur, in theoriam nullo ratiocinio innixam omnino depugnant. Ubi vero conjecturae nostrae de morbi natura veris inni-

innituntur, concedendum omnino, eas in pra-
xin promovendam quamplurimum collatu-
ras esse. Successus igitur spes, licet defrustra-
ta, conatum vindicare sufficiat; dum experien-
tia parcius et aetas juvenilis exoptulet, uti
culpae leviusculis, in re exsequenda forte com-
missis, ignoscatur.

I. *RATIO CAUSARUM.*

IN enumerandis causis morbi scorbutici re-
motioribus, causas praedispicientes ad imbe-
cillitatem, ignaviam, et melancholiam; occa-
sionales, ad nutrimenti defectum, vegetabili-
um nutrientium inopiam, alimenti saliti et
putrescentis usum, et secretiones obstructas,
antea retulimus.

QUASNAM autem commutationes in corpore
humano hae separatim vel conjunctim effi-
ciant, quae hujus morbi symptomatis exor-
tum praebeant, investigare conabimur.

CORPORIS humani fluida, in sanitate validis-
sima, commutationem a statu mitiore ac blan-
dioris sub quo in ventriculum ingeruntur affi-
duam

duam fubeunt, et progressus continuos in acrimoniam salinam paulatim faciunt, postquam formam hancce assumpserunt, e corpore, tanquam diutius haud utilia, vel etiam, ulterius immorata, tanquam nociva, foras eliminantur.

Quod quidem in urina praecipue investigare possumus, sub qua sal ammoniacum copia non mediocri latere, documentis haud ambiguis omnino compertum est * : Haecce igitur materia salina, ex acido sibi peculiari et alkali volatili composita, conflatum aliquid esse censetur, quod a causis ordinem naturae consuetum obstruentibus, in fluidis nostris copia nimia occurreret, et morbo occasionem subministraret.

SALIS tamen hujusce copia superflua, vel per defectum in ea materia, quae, si in ventriculum ingesta, ad eum occurrendum tenderet, vel per earum secretionum diminutionem sive obstructionem, quae, nondum imminutae, exitum ei perpetuum concesserunt, vel per eam materiem copia majori ingestam, quae fomit-

tem

* Vid. Gaub, Pathol. par. 316.

tem strueret, ex quo sal huiusmodi conficiendus erat, ex necessario produceretur.

QUATENUS autem morbi scorbutici causae occasionales et praedisponentes, jam memoratae, eodem tendant, intuenti lucidissime patebit. Ob inopiam sive defectum alimenti, praecipue ex genere vegetabilium, fieri nequit, quin sequatur etiam inopia chyli blandioris, praesertim chyli tali indole acida praediti, qui ad salem alkalinum in corpore coercendum unice comparari videatur.

SECRETIONIBUS vero, praecipue materiae perspirabilis, obstructis, exitus huiusce prolis salinae, in corpore animali procreatae, dubio procul impediatur. Denique patebit, alimento putrescenti sive salito intus ingurgitato, fomittem istiusmodi maxima in copia suppeditari, ex quo soboles ista animalis unice conformatur. Materia putrida generis cujuscunque alkali volatile passim evolvit, quod salis ammoniaci principium et originem constituere, ab omnibus conceditur; salita rursus alkali fixum in systema convehit. Sal vero alkalinus in statu fixo, experimentis in corpus institutis, adhuc nusquam detegi potuit: Extra corpus utique, sal alkalinum fixum, corporibus inflammabilibus

mabilibus superadditis, in volatile saltem converti posse, satis notum*. Annon igitur liceat, uti conjecturas inde propemodum certissimas faciamus, uno evanescente, et altero sese in corpore patefaciente, commutationem huic haud abfimilem obtinere?

ITA profecto constaret, alimentum non solummodo putridum, sed etiam multo sale diutissime conditum, materiam maxima in copia suppeditare, ex qua sal ammoniacum in corpore conficiendum.

MORBI igitur scorbutici causae occasionales multifariae ad salis ammoniaci copiam supervacaneam in sanguine procreandam evidententer tendunt. Nec minus in hunc effectum causae praedisponentes manifesto conjurant; quoniam secretiones, praesertim in imbecillioribus, melancholicis, et ignavis, praeter consuetum nimis irregulariter procedentes, de casibus etiam levissimis, in proclivi est uti adhuc ulterius obstruantur.

2. CAUSA

* Siquidem sal qualicumque alkalino fixo superaddatur alkohol, sal in ammoniacum vitriolicum convertetur.

2. CAUSA PROXIMA.

IN rationibus explicandis quibus agunt morbi scorbutici causae occasionales et praedisponeutes, quomodo conjurant ad incrementum falis ammoniaci conficiendum, commonstrare jam conati sumus. Hicce sal, in sanguine per vasa circumeunte progeneratus, parti serosae vires suppeditabit, quibus lympham coagulabilem dissolvat, sive statum sanguinis solutum reddat, quem uti scorbuti causam proximam assignare haud veremur.

Quo autem sententia nostra ulterius confirmetur, asseverare velimus :

1. QUOD ex supra dictis aperte patebit, causas scorbuti remotiores in statum hujusmodi concitandum, procul dubio, omnino conducere.

2. IN proclivi est, uti jam ulterius asseramus, statum huncce in morbo scorbutico revera subesse.

3. DENIQUE commonstrare conabimur, huncce statum esse morbidum, qui, ubi subsit, rationem

rationem fatis apertam suggerit, qua varia morbi phaenomena dilucide explicentur.

Quo vero probetur, statum sanguinis solum in morbo scorbutico revera existere, qui a sale ammoniaco oriatur, ad ea documenta in tradenda morbi historia hactenus enarrata deinceps recurrendum.

a. ACCUMULATIONES variae serosae, morbi comites, huncce sanguinis statum prorsus indicare videntur.

b. QUOD quidem per sanguifluxus innumeros qui eum, de causis etiam levissimis, vel sponte sua, comitari comperiuntur, verisimilius adhuc redditur.

c. HÆCCE vero conjectura, per documenta ex auctoritate HOFFMANNI et BOERHAAVII jam deprompta, et ab omnibus aliis qui de statu sanguinis ipsius in morbo scorbutico notatu dignum aliquid observarunt, extra omnem ambiguitatis aleam ponetur.

d. PORRO etiam indagatio haecce, dum solum sanguinis statum aperte coarguit, eundem a materia salina concitatum esse pronunciat; quoniam indoles hujusmodi in sero sublatescens altiori graduprehenditur, et in
hoc

hoc morbo viribus antisepticis magnopere pollere, a nonnullis observatur, cujus ratio ab incremento materiae salinae magis aucto de-
nuo petenda est.

3. *RATIO SYMPTOMATUM.*

SUB sectionibus binis praecedentibus, status in sanguine soluti causas et existentiam indagare conati, nunc progrediamur, et argumentum nostrum, quo statum huncce, veluti proximam morbi causam, amplexi sumus, explicandis hac ratione variis phaenomenis, hic loci sese ostendentibus, ulterius confirmemus.

DE singulis autem symptomatum pluriformium, in hoc morbo occurrentium, seorsim tractare, dissertationis hujusmodi limites multum superaret, et praeterea similitudo mirifica quae inter ea dominatur, sigillatim explicata, vocibus iteratis, et nimis prolixis, ortum praeberet.

QUOD nunc igitur agendum est, ad statum morbidum magis generalem, immensam symptomatum diversitatem in se complexum, om-

nino pertinebit; et in hisce pertractandis, ordinem, prout occurrunt, quam proxime conservare conabimur. Ecce vero,

1. *Debilitas in motibus voluntariis.*—Robur vigorque, in motibus voluntariis, a statu vis nervosae praecipue pendet; quinetiam, per indolem fibrarum motricium ipsam et solidorum nexum, magnopere afficitur; statum vero sanguinis solutum in priorem agere posse, nequaquam absimile, in posteriorem necessario agere, haud ambiguum.

Conspectus oedematosi.—Sanguis circumfluvius, visciditate sua solita defraudatus, per vasa continentia liberius exsudat; unde, sub extravasationis forma, per diversas membranae cellulosae partes sese diffundit.

Vibices et haemorrhagiae.—Sanguis, prae tenuitate sua nimia, vasa tenera et minuscula liberrime permeare consuevit; haecce vero per naturam suam gracilia, et per statum morbidum adhuc magis debilitata, opportune rumpuntur; hinc autem extravasatio, quae, integumentis externis anguste coarctata, vibicibus, et, haec ubi desunt, haemorrhagiis, ortum praebet.

Ulcera

Ulceræ foeda — Ulceris indoles plerumque ex ipsius aspectu, et ex materia purulenta foras expulsa, causis variis aspectus ejusdem afficientibus prorsus omissis, internoscitur: Observare tantum liceat, solidorum flatum debiliorem, una cum habitu corporis oedematoso, conspectus ulceribus istis parum auspicatos necessario suffundere; dum vis tonicae defectus, quo inflammatio commoda rite concitaretur, interea puris mitioris ac blandioris ortum prohibet.

Facultates animi depravatæ. — Nexus intimus, licet inexplicabilis, prout omnibus notum, inter corpus animumque arctissime cohaeret; et profecto mirum esset, siquidem affectus morbidus alterius adeo notabilis in alterum vires suas non exsereret.

DENIQUE, facultatis cujuslibet, cum corporis tum animi, diminutionem, sensum sensumque progredientem, eventu naturali, lethum insequitur.

III. CURATIO

III. CURATIO MORBI.

Ad medendi rationem nunc accedamus; quae in bina omnino capita dispertitur :

1. UTI morbo occurratur, dum aegrotans a casibus circumcirca minacibus actioni causarum magis opportunus evadit.

2. UT idem, ubi revera jam invaluit, amoveatur.

I. *PROPHYLAXIS.*

Si conjectura nostra de morbi hujusce natura fundamentis satis validis innititur, aperte constabit, prophylaxin accommodatam, in casu quolibet, ingerendis viribus quae salis ammoniaci dotibus iniquis interdicant, obtineri posse. Tales autem vires a plerisque ex genere vegetabilium nobis abunde suppeditantur; ac proinde est, uti, hisce cum victu animali

mali probe committis, nusquam grassetur morbus scorbuticus.

VEGETABILIA igitur, ubicunque affatim suppetunt, in morbum scorbuticum, uti prophylactica efficacissima merito censerī debent.

HÆCCE vero, in casibus compluribus, præsertim in eis ubi aliae causae scorbuticae maiore violentia faeviunt, inter perigrinationes præcipue marinas longinquiores, omnino considerantur.

HISCE vero deficientibus, chymici medicique complures, ex ingenio suo versutissimo, farraginem rerum diversarum prope infinitam, quae eidem proposito inserviat, excogitarunt, et in medium protulerunt; sales fixi, volatilesque, liquores spirituosī, succi essentialēs, elixir omnigenum, electuārium multiforme, vicibus singula, periclitationibus quam plurimis irritō consilio factis, incassum tentata fuerunt. Acida fossilia et vegetabilia, elixir vitriolicum, acetum *, et caetera, nec minus in auxilium frustra saepissime advocata sunt.

MAX

* Lind on Sea Scurvy, p. 191.

MAXIMUM fortasse commodum quod a rebus quibuscumque, eo consilio usitatis, proveniat, ex succis aurantium et limoniorum recentioribus aut conservatis, uti proposuit LL. LIND*, vel ex infuso hordeaceo confecto, si cuti praescripsit Cl. MACBRIDE, expeditius obtineri queat†. At facile concipi potest, rem haud fore levissimam, si quidem hominibus optima sanitate gaudentibus, praecipue vero nauticis, omnino persuadere volueris, uti quodlibet sub nomine medicamenti praescriptum exhaustiant. Forsitan itaque, quod in hocce propositum efficacissime respondeat, utpote cui libentissime atque promptissime indulgeant, erit usus vini adusti Gallici aqua diluti, addito succo aurantium aut limoniorum sacchari pauxillo commisto, mediocriter adhibitus; quippe quod, ob dotes suas quibus pollet, vim vitae exhilaret atque suffulciat, ad secretiones uberrime promovendas inserviat, ac perinde accumulationi salis ammoniaci obviam eat.

QUIN etiam, praeter ea quae ore accepta in ventriculum ingeruntur, alia complura concurrunt,

* Lind, p. 207. 8.

† Vid. casus complures a Cl. Macbride in medium prolatos, in quibus infusum ex hordeaceis confectum periclitationi subiectum fuit.

currunt, quae nec minus ad morbum praecavendum plurimum valeant; ex hisce praecipue videantur esse vestimenta nequaquam uvida, mundities, et exercitatio; res haud parvi momenti, quas, cura diligentius adhibita, facillime navigantibus inculcare possumus.

2. METHODUS MEDENDI.

RATIONIBUS omnibus morbi praecavendi non obstantibus, haud raro accidit eundem improvise sese ostensurum esse. Conatibus igitur nostris prioribus in prophylaxin parum prospere cedentibus, aut periculationibus idoneis nondum factis, restabit omnino uti morbo jam gliscenti mederi quam proxime conaremur. In hac parte dissertationis nostrae pertractanda, primo commutationes, quas in statu morbido, qui per systema dominatur, ad sanitatem recuperandam, inducere oportebit, sive indicationes curatorias, quas implere necessarium erit, indagare, prorsus enitendum. Ecce vero insequuntur :

I. Su-

I. SUPERVACUAM salis ammoniaci copiam in sanguine latentem coercere :

- a.* Incremento ulteriore praecavendo.
- b.* Quod jam progeneratur extinguendo.
- c.* Exitus quam citissimos per secretionem expediendo.

II. CORPORIS vires refocillare et corroborare:

- a.* Vim vitae sustentando.
- b.* Tonicis idoneis fibras motrices afficiendo.

INDICATIONIBUS curatoriiis ita prolatis, unice restat, uti rationes per quas eis efficacissime respondeatur investigemus.

Quo autem melius intelligatur quibus tandem rationibus augmentis salis ammoniaci digraffantibus occurramus, haec causas, quae, uti jamdudum enarravimus, eum augere censeantur, in animum revocare oportebit. Namque haud raro accidit, uti in eis angustiis versemur, per quas nullatenus illis obviam ire queamus;

queamus; at rarius ita collocamur, uti quibusdam obvenire non valeamus.

QUANDOCUNQUE igitur in promptu non erit, unde nutrimentum ex genere vegetabilium, five nutrimentum quodlibet quanta sufficiat abundantia, suppeditaremus; alimenti tamen putrescentis usum evitare, vel secretionum obstructionibus occurrere, saltem possumus. Huic igitur indicationi, quatenus ope medica concessum erit, per rationes insequentes optime respondebitur:

1. *Per oblectamenta alacriora quæ corpus exhilarent, et exercitationi mediocri causam præbeant.*—

Quoniam eorum ope nobis in promptu erit, indolem corpoream morbo, prout hætenus arguimus, præcipue peropportunam quodammodo debellare, ratione efficacissima qua robur redintegretur, ignavia superetur, aut melancholia discutiatur.

Si quaeratur autem, quibusnam oblectamenti generibus animus occuparetur? eorum coaptatio, magna in parte, ex voluntate aegrotantis, et ex aliis rebus inter quas, nascendi forte, vitam degit, unice petenda. At, nisi inclementia coeli, et atmosphaerae conditio pa-

E

rum

rum salubris, alia fuaderet, oblectamina sub
dio quotidie peracta caeteris omnibus longe
praeftarent.

2. *Dietam satis alentem.*—Haec enim non so-
lum vires suas exferit, prout medela quae na-
turalem sanguinis proclivitatem, in statum i-
stiusmodi vergentem, compescat, in quam a-
limenta recēter ingesta, quasi libramen con-
trarium, a natura comparantur ; sed ulterius
adhuc eas vires corpori restituit, quibus ad
sanitatem suam conservandam pertendere con-
suevit.

3. *Per usum nutrimenti vegetabilis.*—De parte
primaria in operationibus hujus classis quae
ad abolendas salis ammoniaci vires jam enatas
omnino pertinent, postea locus erit uti verba
faciamus.

Hic vero solummodo consideranda veniunt
ca quae prout ad morbum anteveniendum
tendant, quod quidem efficiunt alkali in ven-
triculo latitante exstincto, ac proinde inter-
dicto, ne in molem fluidorum circumeuntium
introducatur, et exinde pabulo dimioto, quocum
coalescens acidum proprium animale salem i-
flum

flum ammoniacum conformare queat, quem esse morbi causam proximam ostendere conati sumus.

4. *Per attentionem sedulam ad ea quæ variis excretionibus favere consueverunt*—Nempe tranquillitatem idoneam, exercitium modicum, plagam coeli liberam, vestimenta nitida ac probe fota, munditiem corporis universam, et cætera.

AUXILIA hujusmodi salutifera tempestivius adhibita, calculis omnibus æquilibrio pensitatis adaptata, uti incremento salis ammoniaci ulteriori praeveniant, haud raro systemati corporeo facultatem concedent qua sanitatem suam pristinam recuperet, et in remedium contra morbum efficacissimum evadent. At, postquam morbus aliquamdiu perseveraverit, naturae vires medicatrices in consilium salutare parum sufficient; unde non solum incrementum praecavere, sed etiam quod hætenus generatum est exterminare, necessarium erit; quod deinceps agendum esse ostendimus, quo salis ammoniaci copia superflua coerceatur.

DIFFICILE quidem dictu, an revera sal ammoniacum, in sanguine jam conceptum,
per

per ulla vires inter quas versamur prorsus aboleri necne queat. Talis utcunque rerum commutatio excogitatione saltem concipi potest; quinimmo etiam probabilis habetur, per effectus notabiles a substantiis quibusdam in medelam scorbuti saluberrime adhibitis haud raro concitatos. Ex hisce vero maxime insignes quae adhuc innotuerunt, ecce, vegetabilium succi acido suo nativo praediti, vel acidum ipsum nativum rite confectum, opportunius adhibitum, jure concelebrantur. Quibus accenseatur, quatenus historiis undequaque collatis fides habenda, mulsum ex hordeaceis infusum. Quibus autem rationibus effectum hujusmodi producant, effatu difficile, forsan impossibile. Quoniam vero per totum disceptationis hujusce decursum conjecturas fecisse nusquam dubitavimus, nimis sero quidem pedem referre jam conaremur.

SICUT argumentati sumus, salem ammoniacum morbi hujusce causam esse propinquo-rem, ita ex jure suspicari licebit, acidum semel introductum, nec in primis viis adhuc deletum, in huncce salem conficiendum viam sternere posse. Observandum vero, salem ammoniacum

moniacum in excretis repertum, ac in sanguine scorbuticorum praecipue abundantem, non ex acido vegetabili una cum alkali volatili connexo, sed ex alkali volatili acido proprio animali connubio juncto, conformari. Annon ideo, quaesumus, acidum alienigenum, semel introductum, decompositum aliquod ex sale neutro, jam concepto, produxisse, vel alio modo quolibet eum inertem reddidisse valeat? Liquor hordeaceus recentius incoc-tus, per virtutes aeris fixi in sese coarctati, forsan operatur; sed, quibusnam tandem modis hoc efficiatur, in promptu dixisse non est.

Qui putredinem veluti morbi scorbutici causam designarunt, quique liquoris hujusce usum haud absque laude sua introduxerunt, iidem aerem fixum, a liquore hordeaceo extricatum, quodcunque a systemate, in morbo concitando, fraudibus ereptum fuit, restituere contenderunt. Monendum tamen esset, documenta fatis valida nondum adducta fuisse, quae testentur, vel morbum scorbuticum a putredine, vel putredinem ab aere fixo jam elapso, primordia duxisse. Haud nostrum est autem opiniones aliorum refellere. Obser-vasse sufficiat, quaecunque theoria sit, quae
ad

scorbuto jam peracto, verbum amplius addidisse supervacaneum foret.

CONFITEMUR ingenue, theoriam nostram, prope omnem, ex institutionibus Cl. CULLENi publicis excerptam, nos deprompsisse; et ex observatis a viro egregio Cl. GREGORIO suppellectilia complura, nobis utilissima, in sublidium advocasse.

RESTAT denique, uti Professoribus Academiae hujus illustrissimae, quotquot omnibus, gratias agamus; quorum praelectionibus, per triennium usque, nos interfuisse, laeto animo terrarum ubique recordabimur.

F I N I S.

